

Systém 2027 — často kladené otázky a orientačný harmonogram

Vysvetlenie finálneho modelu pre čitateľov, novinárov a voličov

2. júla 2025

Tento dokument vysvetľuje finálnu verejnú líniu projektu Systém 2027 jednoduchým jazykom. Cieľom je odpovedať na otázky, ktoré sa pri reforme objavia najčastejšie, a ukázať základný orientačný harmonogram ďalšieho postupu.

Ako bude vyzeráť hlasovanie

Hlas	Čo volíte	Na čo slúži
Prvý hlas do NR SR	konkrétny človek	vyberáte svojho lokálneho zástupcu v jednomandátovom obvode
Druhý hlas do NR SR	politická strana	určuje celkový pomer síl v Národnej rade SR
Hlas do Senátu	osobnosť vo väčšom obvode	senátori sa volia dvojkolovo a obmieňajú sa po tretinách

Často kladené otázky

Kol'ko hlasov mám v nových voľbách do NR SR?

V obálke nájdete vždy hlasovacie lístky do dolnej komory: prvým hlasom volíte konkrétneho kandidáta vo svojom lokálnom obvode, druhým hlasom politickú stranu. Ak sa v danom roku vo vašom obvode koná aj voľba do Senátu, v obálke bude navyše jeden senátny lístok. Senát sa obmieňa po tretinách — volí sa teda v 15 z 45 obvodov každé dva roky.

Prečo mám pri voľbách do NR SR dva hlasy?

Pretože každý hlas robí niečo iné. Prvý hlas vyberá konkrétneho človeka, ktorý bude zastupovať váš obvod. Druhý hlas rozhoduje o celkovom pomere síl strán v parlamente. Vďaka tomu máte zástupcu, ktorého poznáte, a zároveň sa váš stranický hlas prejaví v celoštátnom výsledku.

Môžem dať každý hlas inej strane?

Áno. Môžete podporiť silného lokálneho kandidáta z jednej strany a zároveň dať stranický hlas inej strane, ktorej program vám vyhovuje viac.

Čo ak môj lokálny kandidát nevyhrá?

Váš druhý hlas sa nestráca. Aj keď váš lokálny kandidát neuspeje, stranický hlas sa započíta do celoštátneho rozdelenia kompenzačných mandátov.

Prečo práve 45 obvodov?

Model používa jednu spoločnú mapu 45 obvodov pre priamu zložku volieb do NR SR aj pre Senát. Je prehľadnejší pre voliča, jednoduchší na obhajobu a administratívne menej zložitý. Jeden obvod znamená jedného priameho poslanca a jedného senátora — volič presne vie, kto ho zastupuje.

Aký prah platí pre strany a koalície?

Samostatná strana potrebuje 4 % platných druhých hlasov. Pre koalície platí strop 7 % bez ohľadu na to, koľko strán ju tvorí.

Čo je geografická poistka?

Ak strana nedosiahne 4 % celoštátne, ale získa aspoň jeden priamy mandát v niektorom zo 45 lokálnych obvodov, jej druhé hlasy sa započítajú do kompenzačných mandátov. Tento mechanizmus chráni silné regionálne a menšinové komunity.

Čo ak strana vyhrá viac obvodov, než jej patrí podľa percent?

Model pracuje so základom 111 mandátov a technickou rezervou do 125. Až po vyčerpaní tejto rezervy sa aktivuje krycie pravidlo, ktoré chráni ústavný strop a nedovolí nekontrolované nafukovanie parlamentu.

Znamená to, že môj obvod môže zostať bez priameho poslanca?

V bežných situáciách systém rešpektuje lokálnych víťazov. Krycie pravidlo sa zapína až po vyčerpaní rezervy do 125 mandátov. Aj v takom prípade však občan nezostáva bez zastúpenia, pretože ho zastupujú aj poslanci z kompenzačnej časti a priamo volený senátor.

Čo presne robí Senát?

Senát má priniesť druhé posúdenie zákonov a vyššiu mieru ústavnej opatrnosti. Pri bežných zákonoch má suspenzívne veto, pri ústavných a volebných zákonoch má byť spolurozhodcom.

Môže Senát zablokovať rozpočet alebo pád vlády?

Nie. Finálny model výslovne počíta s tým, že Senát nemá rozhodovať o štátnom rozpočte, daniach ani o dôvere vláde.

Ako budú kreslené obvody?

Mapu má pripravovať nezávislá komisia na základe rovnosti hlasu, územnej súvislosti a komunít záujmu. Navrhovaný 45-obvodový podklad drží všetky obvody v hranici maximálnej odchýlky $\pm 12\%$ a všetky sú územne súvislé.

Ako tento návrh súvisí s decentralizáciou?

Systém 2027 nadväzuje na dlhodobý cieľ FSF rozkladať moc z jedného centra bližšie k regiónom a občanom. Robí to cez 45 lokálnych obvodov, cez Senát ako ústavnú brzdu a cez nezávislú komisiu, ktorá má strážiť pravidlá súťaže.

Znamená to rušenie žúp alebo nútené zlučovanie obcí?

Nie. Verejná línia projektu v tejto fáze rieši volebný systém a Senát. Ak sa neskôr otvorí modernizácia verejnej správy, má byť samostatná a opretá o subsidiaritu, spoločné služby namiesto nútených zlúčení, rešpekt k článku 64a a moderný vyrovnávací mechanizmus.

Prečo FSF oddeluje volebnú reformu od správnej reformy?

Pretože ide o dve rozdielne zmeny s iným typom politického odporu. Ak by sa miešali do jedného balíka, odpor voči územnosprávnej časti by mohol potopiť aj volebnú reformu.

Kedy by sa mohol nový systém zaviesť?

Harmonogram nižšie je orientačný. Presné termíny budú závisieť od politickej dohody, ústavného procesu a prijatia vykonávacích zákonov.

Orientačný harmonogram

Obdobie	Krok	Význam
Leto 2025 – jar 2026	zverejnenie verejnej verzie a odborná diskusia	FSF predstavuje finálnu verejnú líniu a zbiera pripomienky
Jeseň 2026 - jar 2027	príprava ústavného a vykonávacieho balíka	vznik pracovných návrhov zákonov, definovanie pravidiel komisie a volebných postupov
Rok 2027	zverejnenie finálnej mapy a komunikačná kampaň	verejné vysvetľovanie modelu „dva hlasy, dve úlohy“ a príprava na prvý volebný cyklus
Prvý volebný cyklus 2031	prvé voľby podľa nových pravidiel	prvé použitie modelu 45 lokálnych obvodov + národná kompenzácia + Senát
Rok 2026-2027	samostatná diskusia o modernizácii verejnej správy	téma spoločných služieb, subsidiarity a financovania regiónov

Poznámka: Harmonogram je orientačný a predpokladá politickú dohodu na ústavnom aj vykonávacom balíku.